پوختەیەك دەربارەی جولەکە و نەسارا

نووسینی

د. إِحسَانِ بُرهَانِ الدِّين

پوختەیەك دەربارەی

جولەكە

نووسینی
د. إحسان برهان الدين

1- جولەكە لەهەر كوێیەك هەبن دەرد و بەڵاو خراپەن، بەردەوام خەریكی چاندنی توێی فیتنە و دووبەرەكی وهەڵگیرساندنی شەڕن و بەهەموو لایەكدا فەساد و خراپە بڵاودەكەنەوە، بە سوو خواردن ودەست نەپاراستن لە هەموو حەرام و قەدەغەكراوێك ناسراون، دەست بەژیانی دونیاوە دەگرن بەهەر نرخ و شێوازوێك بێت، هەمیشەش بە چروكی و پەرستنی زێڕ و پارە ناسراون، دژایەتی هەموو ئوممەتەكانیش دەكەن و خۆیان لە غەیری خۆیان بە گەورەتر دەزانن وخۆیان بەگەلی هەڵبژێردراو وكوڕان و دۆستی اللّٰه دەزانن .

2- دڕەندەیی ئەوان تەنها تایبەت نییە بە موسوڵمانانەوە، بەڵكو تەنانەت بوێری نیشان دەدەن لە ڕەخنە گرتن لە اللّٰه

تعالی و پێی دەڵێن ئەو فەقیرە و ئێمە دەوڵەمەندین، هەروەها دەڵێن الله دەستی كۆت كراوەو بەستراوەتەوە و دەڵێن هەندێ شتی بۆ دەردەكەوێت كە پێشتر نەیزانیوە و باوەڕیشیان وایە كە الله هەڵەش دەكات تعالی الله عما يقولون علوا كبيرا .

3- زۆربەی گەلانی سەر زەوی ڕقیان لە یەهودە وبە گەلێكی نامۆیان دزانن، تەنانەت خەڵكی ئەمریكایش ڕقیان لێیانە .

4- كاتێك شكسپیر لە شانۆگەری (تاجر البندقية)دا ویستی نموونەیەك لەسەر چاوچنۆكی و خۆشویستنی ماڵ و پارە و سووخواردن و خراپەكاری باس بكات، كەسایەتی (شایلۆك)ی كرد بە نموونە كە كەسێكی جولەكەیە. فەیلەسوفی فەرەنسی بەناوبانگیش (ڤۆڵتێر)یەكێك بوو لەو نووسەر و ئەدیبە ڕۆژئاواییانەی كە رقیان لە جولەكە بووە و جولەكەی بە سەرلێشێواو ناو بردووە .

5- جولەكە بە بێ پەیمانی و هەڵوەشاندنەوەی ڕێككەوتننامەكان و بە درۆ و غەدر و خیانەت ناسراون، هەموان غەدر وناپاكی (بني قينقاع و بني النضير و بني قريظة) یان بیستووە و هاوچەرخەكانیش ڕێچكەی ئەوانیان ون نەكردووە .

6- جولەكە وەكو قورئان لێیان دەگێڕێتەوە بكوژی پێغەمبەران بوونە، پێغەمبەرەكەشیان كە موسی بوو علیە السلام ئەویەڕی فیتنە و ملهوڕی و لاری لەوانەوە تووش بوو، لە ڕووداوی سەربڕینی مانگاكە و لە ڕۆیشتی موسی علیە السلام بۆ دیداری پەروەردگاری و لەو كاتەی كە فەرمانیان پێكرا نیشتەجێی گوندەكە ببن و بڵێن (حطة) و لە مەسەلەی ڕاوكردنی یەهود لە ڕۆژی شەممە و زۆر مەسەلەی تر كە لە

قورئاندا باس کراوە نموونەی ڕوون و ئاشکرایە لەسەر لاساری و خراپی ئەو میللەتە .

7- ئینجا ئەوان زۆر پیس و حەسوودن، لە هاوچەرخەکاندا هنری کیسنجر نموونەیەکە لە نێوا هەزاران نموونە لەو ناپاکی و چروکی وفێڵ و درۆیانە ، تەنانەت جلەکانی لەماڵەوە دەهێنا بۆ وەزارەتەکەی و لەوێ دەیانی شۆرد بۆ ئەوەی پارەی ئاو کارەبا نەکەوێتەسەری. پیسی ئەوان لە ژیانی ڕۆژانەیاندا حاڵەتێکی هەست پێکراوەو لە فەرموودەشدا فەرمانمان پێکراوە کە ماڵەکانمان خاوێن ڕابگرین و خۆمان نەچوێنین بە جولەکەکان .

8- ئەوان لەناو خۆیاندا هەرگیز نکۆڵی لە خراپەی یەکتر ناکەن، بۆیە الله تعالی لەسەر زمانی داود و عیسای کوڕی مەریەم علیهما السلام لەعنەتی لەوان کردووە و هەرکێیش لە مونکەر وخراپە بێ دەنگ بێت کەواتە سیفەتی یەهودی هەڵگرتووە. خراپترین نموونەش کە الله بۆ ئەوانی هێنابێتەوە

نموونەی سەگ و گوێدرێژە كە نموونەی ئەوانەیە حەق دەناسنەوەو كاری پێ ناكەن .

9- زانای گەورە ابن حزم الظاهري لە ڕەددانەوەی (ابن النغريلة)ی جولەكەدا كاتێك هەندێ لە پادشاكانی (ملوك الطوائف) ئەویان كردبوو بە وەزیر دەڵێت: هەر كەسێك خۆشەویستی بۆ یەهود هەبێت، پشكی لە تووڕەبوون و سەرشۆڕی و سووكایەتی بەردەكەوێت كە بەسەر یەهوددا دابەزیوە، ئێستاش هەر دەوڵەتێك بەشێوەیەك لە شێوەكان لە ئیسڕائیل نزیك ببێتەوە و پەیوەندی لەگەڵیدا هەبێت ئەو غەزەبەیان بەردەكەوێت كە بەسەر جولەدا دابەزیوەو حاڵیان حاڵی ئەوانە .

10- الله عزوجل لە قورئاندا باسی ئەوەی كردووە كە دوژمنایەتی و ڕق و قینی خستووەتە نێوان جولەكە خۆیانەوە

تاكو ڕۆژی قیامەت، ئەوان هەركاتێك ئاگری فیتنەیان هەڵگیرساندبێت الله عزوجل كوژاندوویەتییەوە. ئێستاش ئەوان زۆر جار كە دوو لایەن بەشەڕ دێن چەك بەهەردوولایان دەفرۆشن .

11- جولەكە سەرچاوەی بازرگانی كردنن بە كاری بێ ڕەوشتی وداوێنپیسی و بە عارەق وسینەما و بە هەموو خراپەیەك، هەروەها سەرچاوەیەكن بۆ بازرگانی كردن بە چەك بۆ ئەوەی هەمیشە سووتەمەنی جەنگەكان دابین بكەن .

12- یەكێك لە عەقیدەكانیان كە لە قورئاندا باس كراوە ئەوەیە كە ئاگری دۆزەخ مەگەر چەند ڕۆژێكی كەم نەبێت نایانسوتێنێت و پێویستە موسوڵمانانیش وەكو ئەوان ببنە یەهودی، بەو شێوەش ئەوان یەكەمین كەسانێكن كە توێی بیرۆكەی ئیرجائیان لەناو خەڵكیدا چاندووە .

13- لە شێواندنەكانیان بۆ ڕاستییەكان ئەوەیە دەڵێن بتپەرستەكان لەسەر حەقن و ئیمانداران لەسەر باتڵن، ئەمڕۆیش دەبینن چۆن ئیسرائیل و ئەمریكا خەڵكانێك ئیدیعای ئیسلام دەكەن پێش دەخەنە سەر موسوڵمانانداندا ، دەبینن ئەمریكا چۆن بەرگری لە كۆریای باشور و یابان دەكات وشەڕی موسوڵمانان لە ئەفغانستان و شوێنانی تر دەكات .

14- ئەوان كوفریان بە پێغەمبەرمان كرد صلى الله علیه و سلم و وشەی ناشیرینیان بەرانبەری و بەرانبەر دینەكەی بەكاردهێنا، دەیانوت (راعنا) واتە ئەی گەمژە! هەروەها بوختانیان بۆ مەریەمی پاكیزە دكرد وباوەڕیشیان وابوو كە مەسیح كوژراوەو لە خاچ دراوە، بەلكو ئەوەندە لە تاواندا ڕۆچووبوون دەیانوت الله هیچ پەیامێكی بەسەر كەسدا دانەبەزاندووە، ئینجا ناوی پێغەمبەرمان محمد صلى الله

عليه سلم یان دەگۆڕی بۆ (مادماد) بۆ ئەوەی خوێنەرانی تەورات نەیناسنەوە .

-15 جولەكە لە ڕاستیدا شەیتانی ناو مرۆڤەكانن و بەنەفرەت كراون و تاغوت پەرستن و اللہ هەندێكی لەوان كردووە بە مەیموون و بەراز، درۆ و فیڵیش دروشم و سیفەتی ئەوانە كە پێی دەناسرێن وەكو اللہ فەرموویەتی: (فَبِمَا نَقْضِهِم مِّيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ وَجَعَلْنَا قُلُوبَهُمْ قَاسِيَةً ۖ يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَن مَّوَاضِعِهِ ۙ) المائدة:13 .

-16 لە درۆكانی جولەكەش لەو ڕۆژگارە ئەوەیە خۆیان بە بنو اسرائیل دەناسێنن لە كاتێكدا زۆربەی ئەوان جولەكەی (الخزر)ن، وەكو لە كتێبەكانی مێژوودا هاتووە .

17- جولەكە باوەڕیان بە (جبت و طاغوت) هەیە واتە باوەڕیان بە جادوو و بە پەرستنی تاغوت هەیە، هەندێكیشیان تاكو ئێستەش چاك دزانن كە پەیامی پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم پەیامێكی ڕاست و حەقە، هەندێكیشیان دان بەوەدا دەنێن و باوەڕیان وایە موسوڵمانان دەوڵەتەكەی ئەوان لەناو دەبەن وەكو چۆن پێغەمبەرمان صلى الله عليه و سلم هەواڵی داوە .

18- یەكێك لە كارە ناشیرین و نابەجێكانیان ئەوەیە سیخوڕی دەكەن، بەڵكو هەندێ جار جاسووسی دووسەرە دەكەن واتە بۆ هەردوو لایەنەكە ئەو كارە ئەنجام دەدەن، نموونەش لە كۆن و لە هاوچەرخدا لەو بارەوە زۆرە .

19- بەڵام لەبەر ئەوەی دینی ئیسلام دینی دادگەرییە و سەرەڕای ئەو سیفەتە خراپانەی جولەكە، الله عزوجل

فەرمانی پێکردووین ئەگەر دەسەڵاتمان هەبێت بەسەریاندا بەچاکە لەگەڵیاندا ڕەفتار بکەین و ستەمیان لێ نەکەین، ئیسلامیش لەبەر ئەوەی دینی دادگەری ڕەهایە بۆیە لەگەڵ ئەوان و لەگەڵ نەسارا و بتپەرستیشدا خیانەت بە خیانەت وەڵام ناداتەوە، ستەم بە ستەم وەڵام ناداتەوە، بوختان بە بوختان وەڵام ناداتەوە، ئەگەریش خراپەیەکمان بەرانبەر بکرێت بە هەمان ئەو خراپەی کە لە دژمان کراوە وەڵام ئەدەینەوەو زێدەرەوی ناکەین .

20- جولەکە هیچ کەسێك خێر لەسەر دەستیان ناکات تەنانەت ئەو دەوڵەتانەش کە ئاشتییان لەگەڵدا دەکەن و لاینگری ئەوانن .

21- جولەکە هەرچەند بە دەوڵەمەندی لەڕادەبەدەر ناسراون، بەڵام ژیانێکی ناخۆش و بژی و مەمر دەگوزەرێنن و بە ملیۆنان و ملیاراتی زۆر لە بانکەکاندا کۆ دەکەنەوە .

22- ئینجا جولەكە باوەڕیان بە ڕەگەزپەرستی و جیاوازی مامەڵەكردن هەیە، تەنانەت لەگەڵ هاودینەكانی خۆیشیاندا، لە دەوڵەتە زایۆنییەكەیاندا كە پێی دەڵێن ئیسرائیل مامەڵەیان لەگەڵ جولەكە ڕۆژهەڵاتییەكان كە (السفارديم)یان پێ دەوترێت زۆر جیاواز و خراپە و ئەوانیان گۆشەگیر كردوە و بایەخیان پێ نادەن، بە پێچەوانەی جولەكە ڕۆژئاواییەكان كە (الأشكناز) یان پێ دەوترێت، ئەوان هەموو پۆست و پلەو پایەكانیان وەرگرتووە و لەگەڕەكە خۆشەكاندا دەژین و كارە بازرگانییەكانیش بەدەستی ئەوانە، ئەمەش لە كاتێكدایە ئەو كارەیان پێچەوانەی حوكمەكانی تەوراتە و بەتایبەتی پێچەوانەی (الوصايا العشر) دە وەسێتەكەیە. تاكو ئێستاش هەرگیز جولەكەیەكی ڕۆژهەڵاتی نەبووەتە سەرۆكی ئیسرائیل، بەڵكو ڕەگەزپەرستی ئەوان بەوە گەیشتووە كە گۆڕستانی سفارديم و شاكناز جیابكەنەوە .

23- جولەكە سیفەتی دڕەندەییان تێدایە و هەر لە دێر زەمانەوە دڕندە بوونە، ئەوەشیان وەکو فەرمانێك لە تەوراتەكەیانەوە وەرگرتووە بە تایبەتی لە (سفر يشوع)دا بۆ نموونە.

لەم سەردەمەشدا بیگن گروپی دڕندەكانی دامەزراند لەوانە (شتیرن و ارغون) وئینجا نەتنیاهو بوو بە هێمای دڕەندەیی و تاوانەكانیشی لە فەلەستیندا دیارە و لەكەس شاراوە نییە، كوشتارگەكانی سەبراو شاتیلا و زۆر كوشتارگەی تریشیان لەم سەردەمە و بەتایبەتی كارە نارەوشتی و دڕندانەكانیان لە غەززە و شوێنەكانی تری فەلەستین بەڵگەیە لەسەر دڕەندەیی ئەوان .

24- لەبەر ئەم سیفەتانەی جولەكە كە مشتێكە لە خەرواری سیفەتە ناشیرینەكانیان، ئەركی موسوڵمانە

نەیاریان بێت و بەهیچ بەهانەیەك هاوسۆز نەبێت لەگەڵیاندا، نە هیچ پەیوەندییەكیان لەگەڵدا ببەستێت، ئەوە ئەركە بۆ هەر كەس و كۆمەڵ و تەوژم و لایەن و دەوڵەتیك كە خۆی بە موسوڵمان بزانێت .

بۆ زانیاری و شیكردنەوەی زیاتر بڕوانە: (المسلمون والحضارة الغربية) ب2 ل 610627..

إحسان برهان الدين

26ربيع الآخر 1445

پوختەیەك دەربارەی

نەساڕاكان

نووسینی

د. إحسان برهان الدين

1- نەسرانییەت ئەو دینەیە كە لە بنچینەدا تەواوكەری تەورات و پەیامی موسی بوو علیه السلام، بەڵام نەساراكان شێواندیان وگۆڕانكاری زۆریان تێدا درووست كرد .

2- لە دوای لە نێوچوونی ئینجیلی ڕاستەقینە و دەركەوتن و درووستكردنی دەیان ئینجیلی هەڵبەستراو بنەماكانی عەقیدەی نەسرانییەت لەسەر كۆمەڵێك بنەما خۆی بینییەوە، لەوانە :

-التثليث: كەوا باوەڕیان بەسێ پەرستراو هەیە وبریتین لە (الإله، المسيح، روح القدس). یان پێیان دەڵێن: (الأقانيم الثلاثة) .

-الصلب والفداء: مەسیح علیه السلام بە بانگەشەی ئەوان لە خاچ دراوەو مردووە بۆ ئەوەی خۆی بە قوربانی هەموو خەڵكی بكات، باوەڕیشیان وایە كە الله كوڕێكی تاقانەی هەیە كە عیسایە - تعالى عما يقولون - ناردوویەتی بۆ ئەوەی ببێتە

هۆكاری ڕزگاركردنی جیهان لە تاوانی ئادەم عليه السلام، دەڵێن مەسیح لەپاش لە خاچدان و مردنی بە سێ ڕۆژ نێژراوە و دیسان هەڵساوەتەوە و بۆ ئاسمان بەرز بووەتەوە .

-**الدينونة والحساب:** باوەڕیان وایە لێپرسینەوە لە ڕۆژی قیامەتدا بە عیسا عليه السلام سپێردراوە كە لەلای ڕاستی الله دادەنیشێت .

-**خاچ (الصليب):** خاچ درووشمێكی نەساڕایە و بەپیرۆز تەماشای دەكەن، لە كاتێكدا دەبوو ڕقیان لێی بوایە چونكە خاچ ئەو ئامرازە بووە عیسای لەسەر كوژراوە وەكو دەڵێن .

-**مەریەم:** لە عەقیدەی نەساڕاكاندا ئەوە هەیە كە مەریەم دایكی خوداكەیانە و پیرۆزە و هەندێكیان دەیپەرستن .

-**الدين:** باوەڕیان وایە كە نەسڕانییەت دینێكی جیهانییە و تایبەت نییە بەبەنی ئیسڕائیل ئەوەش پێچەوانەی وتەی مەسیحە كە لە ئینجیلی (متى الإصحاح 10: 5،6) .

-الكتاب المقدس: پەرتوكی پیرۆز لەلای نەساراكان بریتییە لە :

العهد القديم: كە تەورات و الناموس و پەیامی پێغەمبەرانی بەنی ئیسرائیل دەگرێتەوە .

العهد الجديد: ئەمەش چوار ئینجیلەكان دەگرێتەوە:(متی ،مرقس، لوقا ، یوحنا) .

-المجامع: نەساراكان باوەڕیان هەیە بە هەرچی بڕیارێك لە كۆڕبەندەكانیان دەرچووبێت وەكو عەقیدە و شەریعەت، ئەگەرچی لە سەر ژمارەی كۆڕبەندكانیان یەك دەنگ نین .

-نوێژ ورۆژوو: نوێژیان هەیە بەڵام سەبارەت بە شێوازەكەی جیاوازی زۆریان لە نێواندا هەیە و لەسەر یەك شێوازی كۆكن نین، بەڵام لە بنچینەدا دەڵێن نویژ كارێكە پەیوەندی بە دڵەوە هەیە .

بۆ ڕۆژوویش بەو شێوەیە كەسەكە لە كاتی بەڕۆژووبوونیدا چەوری و گۆشتی ئاژەڵ و ئەوەی لەئاژەڵ دەردەچێت

نەخوات بۆ كاتەش لە نێو تاقمەكانیاندا یەك دەنگی نییە لەسەر ژمارەی ڕۆژەكانی .

الختان: نەسارا باوەڕیان بەوە نییە مناڵ خەتەنە بكرێت بە پێچەوانەی شەریعەتی تەوراتەوە كە ئەوەی تێدا جێگیر بووە .

الاسرار السبعة: بریتییە لەوەی كەسی نەسرانی لەسەر دەستی قەشەیەكی خۆیان نیعمەتی نادیاری بۆ ببێت بە نیعمەتی دیار، ئەوەش مەسەلەیەكە درووست كراوو هەڵبەستنی پاپاكانە .

التعميد: مەبەست لە تەعمید ئەوەیە مناڵ لە دوای لەدایكبوونی بخرێنە ناو ئاوێكەوە، یان ئاویان پێدا بپرژێنرێت و ئەو كارەش تەنها قەشە دەتوانێت ئەنجامی بدات كە دەست بە سەر سی و شەش جێگەی ئەو مناڵەدا دەهێنێت .

العشاء الرباني: شێوی پەروەردگاریی كە بریتییە لە خواردنەوەی عارەق یان ئاو لەگەڵ نانی وشكدا كە باوەڕیان وایە ئەو عارەق و ئاوە دەبنە خوێنی مەسیح و نانە وشكەكەش دەبێتە ئێسقانەكانی و هەركێیش لەو خواردنە بخوات ئاوێتەی ڕێنماییەكانی مەسیح دەبێت .

الاعتراف: واتە كەسی نەسڕانی هەرچی تاوانێكی ئەنجام دابێت دانی پێدا بنێت بۆ قەشەیەك و ئیتر لێ خۆشبوونی بەدوادا دێت، ئەمەش كەسەكە لە تەمەنیدا یەك جار یان چەند جارێك دەبێت بیكات و جێگای یەك دەنگی فیرقەكانیشیان نییە .

الزواج: ڕێگە پێدراوە كەسی نەسڕانی یەك جار هاوسەرگیری بكات و دەبێت زەواجەكەش بە ئامادەبوونی قەشە بێت، ئیتر ئەو دوو هاوسەرەش بۆیان نییە لەیەكتر جیاببنەوە مەگەر لە

حاڵی ڕوودانی زینادا نەبێت، جگە لەوە ناتوانن لەیەکتر جیا ببنەوە. کۆمەڵێکی تریشیان هەیە لە نهێنی و بنەمای دینەکەیان .

لە ئەمڕۆدا نەسڕانییەت بەش و لقی تری لێ پەیدا بووە و یەك کۆمەڵ نین، وەکو: (الأرثوذكس، الكاثوليك، البروتستانت و بەشی تریش) .

3- نەسارا، (ضال) وگومڕاکانن کە لە هەموو نوێژێکدا لە اللہ دەپاڕێینەوە لەڕێگەو ڕێبازی ئەوان دوورمان بخاتەوە و پارێزراومان بکات، لە فەرموودەشدا هاتووە: (اليهود مغضوب عليهم و النصارى الضالون)، نەسارای ئەمڕۆیش خاچپەرستن، لە کاتێکدا هەر لە ڕووی عەقڵیشەوە وەکو وتمان گونجاوتر بوو خاچ نیشانە و هێمای شەڕ و ستەم بێت نەك پیرۆزی .

4- توێژەران ئەوەیان سەلماندووە کە عیبادەت کردنی سێ پەرستراو ئەفسانەیکی میسری کۆنە و نەساراکان ئەوەیان لە

میسرییەدێرینەکانەوە وەرگرتووە، بەناوەکانی (تمو وشو وتفنوت). اللە فەرموویەتی: (يُضَاهِئُونَ قَوْلَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِن قَبْلُ)التوبة:30. نەساراكان باوەڕیان وایە کوڕ هاوتای باوکێتی وەکو چۆن میسرییە کۆنەکان باوەڕیان وابووە کە (أوزیریس) هاوتای (رع)ی باوکی بووە کە هاوکات پەرستراویان بووە .

5- نەساراكان لەگەڵ ئەوەی کە عیسی علیە السلام بە پەروەردگار و پەرستراو دەزانن، دەشڵێن کە ئەو هاوسەرگیری نەکردووە و هانی نەکردنی هاوسەرگیریشی داوە، هەر بۆیە پیاوە ئایینەییەکانی نەسارا هاوسەرگیری ناکەن، ئەوان بە خۆیان دەڵێن مەسیحی و ئێمەی موسوڵمانیش دەڵێن نەخێر ئێوە مەسیحی نین و نەساران وەکو لە کیتاب و سوننەتدا هاتووە .

6- دینی نەساڕاكان لە كۆن و لە ئێستاشدا پشت بە خەو بینین و شتی نهێنی دەبەستێت و هەروەها لەسەر بنەمای ئەكلیرۆس ڕادەوەستێت كە مەبەست لەوەیە پیاوە ئایینییەكان بپەرسترێن و لە ڕاستیدا دینەكەیان بەجارێك لەگەڵ عەقڵدا تێكدەگیرێت .

7- هەر چوار ئینجیلەكەی نەساڕا لەم سەردەمەدا بەزمانێكی جیاوازە لە زمانی مەسیح و لە یۆنانییەوە وەرگێڕدراوە و وەرگێڕەكەش نەناسراوە، ئەو پاشماوەش كە ماوە لەناو ئەو ئینجیلانە دەربارەی پێغەمبەرمان صلى الله عليه و سلم نەساڕاكان نكۆڵی لێدەكەن و كوفری پێ دەكەن، سیفری (أشعياء) زۆربەی لەسەر پێغەمبەرە صلى الله عليه و سلم و لەسەر مەككەیە .

8- نەسارا و جولەکەکانیش درۆ ودەلەسەیان گەلێك زۆرە، بۆیە لەبەر کوفرەکانیان و لەبەر ئەو هەڵبستن و بوختانانەیان الله فەرمانی پێکردووین کە هیچ مەیل و خۆشەویستییەکمان بۆیان نەبێت: (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِن دُونِ الْمُؤْمِنِينَ ۚ أَتُرِيدُونَ أَن تَجْعَلُوا لِلَّهِ عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا مُّبِينًا) النساء :144. هەبوونی هەر جۆرە مەیل و خۆشویستن ولایەنگرییەکی ئەوان و جولەکە و هەر نەیارێکی تری دینی ئیسلام کەلێنێکە لە عەقیدەو ئیمانی موسوڵماندا درووست دەبێت .

9- نەساراکان و ئیمپراتۆرییەتی شەڕخواز وشەڕانگێزی ئەمریکایش باوەڕیان بە هەڵگیرسانی جەنگی (هرمجدون) هەیە کە دەڵێن گوایە 400 ملیۆن سەرباز تێیدا بەشدار دەبێت و کەعبەی تێدا دەڕوخێت وخوێن بەئەدازەیەکی زۆر لەو جەنگەدا بەرز دەبیتەوە، لەم میانەدا و لە ڕوانگەی ئەم

بیروباوەڕەی نەساڕاكان بەو جەنگە و دەرەنجامەكانی، هەموو وتوێژێك لەگەڵ كەسایەتی و لایەن و بانگخوازێكدا كە باوەڕی بە گەڕانەوە بۆ كیتاب و سوننەت هەبێت ڕێگە پێدراو نییە، بەڵكو تەنها لەگەڵ ئیسلامییە میانڕەوەكاندا مامەڵە دەكات كە باوەڕیان بەدیموكراسی و هەڵبژاردن و پەرلەمان و بەهەموو شێوەیەكیش باوەڕیان بە هاوكاریكردن لە گەڵ عەلمانییەكان و هەموو نەیارەكانی ئیسلامدا هەیە و بەوەش بۆ ئەمریكا دەركەوتووە كە ئەوانە لە واقیعدا زۆرێكیان ئەوەندەی بەناو و بانگەشە شوێنكەوتووی حوكمەكانی كیتاب و سوننەتن، لە ڕاستیدا و بە كردەیی بەو شێوە نین و لەبەر ئەو هۆكارانە و بەپلەی یەكەمیش لەبەر باوەڕنەبوونی ئەو كەسایەتی و لایەنە ئیسلامییانە بە هیچ جۆرە ڕووبەڕوونەوەیەك لەگەڵ دەسەڵاتەكاندا ناوی ئیسلامی ئەمریكییان لێ نراوە و ئەمریكا لەگەڵ غەیری ئەواندا مامەڵە ناكات .

10- لە كۆنگرەی بەدناوی مەدریددا، لەسەر ئەوە ڕێككەوتنە كە ئەو دووبەرەكی و ڕق وكینەی لە نێوان دینەكاندا هەیە وەلا بخرێت، لەسەر ئەوەش ڕێككەوتن كە هەر سێ دینەكانی یەهودی و مەسیحی و ئیسلام دینی تەوحیدن و ئەوەشیان ناونا دینی ئیبراهیمی! ئەوەش جۆرێك لە بەدرۆدانانی قورئان بوو، چونكە ئەوان تەوحیدی ئیسلام و فرەپەرستراوی نەساراكانیان كرد بەیەك و بەیەك چاو تەماشایان كرد .

11- چوار ئینجیلەكان سەرەڕای ئەو شێواندن و تێكدانەی كە تێیاندا ئەنجام دراوە، سەرەڕای ناكۆكی نەساراكان لە نێوان خۆیاندا سەبارەت بە نووسەرەكانیان و نەناسراوی وەرگێڕەكانیان، سەرەڕای هەموو ئەوە لە ئینجیلەكادا مەسیح علیه و السلام زۆر جیاوازە لەوەی نەساراكان دەیدەنە پاڵی و دینەكەیانی لەسەر بونیات دەنێن .

لە ئینجیلەکاندا شتێك نییە بەناوی: سێ پەرستراو، تاوانی یەکەم، خوایەتی مەسیح، خۆبەفیداکردنی مرۆڤایەتی، جەژنی لەدایکبوون، باسی ئەوەشی تێدا نییە کە نەسرانییەت دینێکی جیهانییە، باسی ئەوەشی تێدا نیە کە حەرامێتی خواردنی گۆشتی بەراز هەڵگیرابێت، یان ئیبراهیم علیه السلام جولەکە بووبێت و زۆر شتی تریش .

12- بەڵکو لە ئینجیلەکاندا هاتووە کە مەسیح علیه السلام :

- مرۆڤە: إنجيل يوحنا(فصل 8 عدد9) .
- پیغەمبەرە: إنجيل يوحنا(فصل 4 عدد 20) .
- تەسبیحاتی الله دەکات: إنجيل لوقا (فصل 9 عدد 20) .
- ڕێپیشاندەر و مامۆستایە: إنجيل متى (فصل 9) .
- جگە لە الله کەسی تر ناپەرستێت: إنجيل لوقا(فصل 4 عدد9) .

هەروەها لە ئینجیلەكاندا هاتووە كە نوێژی كردووە و غەیبی نەزانیوە و پەروەردگار و پەرستراو نەبووە وەكو نەساڕاكان دەڵێن و هەر لە ئینجیلەكاندا هاتووە كە خەڵكی هەموویان و فریشتەكانیش هەمووی منالّی پەروەردگارن !

13- هەندێك لە فیرقەكانی نەساڕاكان كە زیاتر لە ئەمریكا بوونیان هەیە، هەموو ئامڕازێكی شارستانی بە حەڕام و بە قەدەغە دەزانن، تاكو ئێستاش هەر بەئاژەڵ كارەكانیان دەكەن و سەیارە و سعات و ئەو جۆرە شتانە بەكارناهێنن، بێگومان ئەگەر ئەوانە موسوڵمان بوایەن ئێستا دنیایان لە دواكەوتنی ئەوان پڕ كردبوویەوە .

14- ڤاتیكان كە نموونە و هێمای فەساد و خراپەیە، لەگەڵ ئەوەشدا زۆر جار پاشگەزبوونەوە لە نەسڕانییەت لەوێوە سەر هەڵدەدات، پاپای وا بووە چەند ڕۆژێك لە پۆستەكەیدا

بووە و وازی هێناوە، پاپا هەبووە جولەکە بووە و بەڵام جولەکە بوونی خۆی شاردووەتەوە، بەڵکو هەندێکیان وەکو پاپا یوحنا پۆڵس ی شەشەم دەڵێن موسوڵمان بوووە و موسوڵمانێتی خۆی شاردووەتەوە .

15- هەندێك لە ئینجیلەکان باس لەوە دەکەن کە عیسا علیه السلام لە خاچ نەدراوە، لەوانە ئینجیلی بەرنابا کە نەساڕاکان دەڵێن ئەو ئینجیلە درووستکراوی موسوڵمانانە، شێخ سفر الحوالي لە بەرگی دووی کتێبی (المسلمون والحضارة الغربية) ڕەددی ئەوەی بەتێروتەسەل داوەتەوە .

16- ئەمڕۆ ڕۆژئاوا جەنگ و دژایەتی لە دژی ئیسلام بە پۆشاکی ئیرهاب داپۆشییەوە و ئەوەی کردووەتەوە بەهانەی قەتڵوعام کردنی موسوڵمانان، چۆمسکی کە گەورەترین نووسەری ئەمریکییە و کتێبەکانی لەدوای ئینجیل بە پلەی

یەکەم دێت لە بڵاوبوونەوەدا دەڵێت: 500 ساڵە ئەمریکا خەریکی داگیرکردن وهێرش بردنەسەر گەلانە، بەڵکو ئەمریکا کە دەوڵەتێکی دینی نەسڕانییە بەپلەی یەکەم، لەلایەن دادگای دادی نێودوڵەتییەوە (محكمة العدل الدولية) بە دەوڵەتێکی ئیرھابی ناسێنراوە وەکو چۆمسکی دەڵێت .

تێبینی: نعوم چۆمسکی نووسەرێکی ئەمریکی جولەکەیە بە پێوەرکانی ئەمریکاش چۆمسکی ئیرھابی نییە، بەڵکو کەسێکی پێشکەوتوە و باوەڕی بە ئیسلامی ئەمریکیش ھەیە کە مەبەست پێی ئەو ئیسلامەیە کە جیھادی تێدا نییە .

17- لە سایەی جیھانی نەسڕانی ڕۆژئاوادا، خوێنی موسوڵمان ھەرزانترین و بێ نرخترین خوێنە، لە بۆرما و لە ئەفریقای ناوەڕاست و لەھەر جێگەیەکی ئەم سەرزەوییەدا لێیان دەکوژرێت و ئەشکەنجە دەردێن زیدانەکانیان لێ پڕ دەکرێت، ھیچ ڕێگرێکیش نییە لەبەردەم دیموکراسی

ڕۆژئاوادا نەسڕانییەکی کافر حوکمی لەسەدا نەود و پێنجی موسوڵمانان بکات و ئەوانیش تەنانەت نەتوانن نوێژی جومعەیش بکەن !

لە میسریش بۆ نموونە ئاساییە سەد هەزار موسوڵمانی بێ تاوان بکوژرێن وبخرێنە زیندانەکانەوە و ئەوانیش بێ دەنگی هەڵبژێرن، بەڵام بۆ کوشتنی یەك خوێندکاری ئیتاڵی لە میسر دەهۆڵ کوتانی ڕاگەیاندنەکان دەست پێ بکات و نەوەستێتەوە .

18- وڵاتانی کەنداویش سەرەڕای ئەوەی نەوتەکەیان بە ڕۆژئاوا دەفرۆشن و ئەوەی لێیان داوا بکەن بۆیانی دەکەن، ڕۆژئاوا ئەوان بە کۆمەڵێك دەشتەکی دواکەوتوو دادەنێن کە شایستەی ئەو هەموو نەوت و سەروەت و سامانە نین کە لەژێر دەستیانە، ئەسڵەن بە مرۆڤ و بە دیموکراسی خواز و شایانی متمانەیان نازانن، بە ئەرکی خۆیشیانی دەزانن کە

بیانكەن بە خەڵكانێكی ڕۆشنبیر و پێشكەوتوو لەبەر ئەوەی ئەوان وانین .

بەڵگەی گەمژەیی وڵاتانی كەنداویش لەلای ڕۆژئاوا زۆرە، لەوانە ئەوان نەوتەكەیان بە نرخێك دەفرۆشن كەمتر لە نرخی ئاوی هاوردە كراو لە وڵاتە ڕۆژئاواییەكان .

بەڵگەی تریشیان لەسەر گەمژەیی ئەوان ئەوەیە ڕێزی زۆر لە ڕۆژئاوایەكان دەگرن كە سەردانیان دەكەن، هەروەها سەفقەی كڕینی گەورە لەگەڵ دوژمنەكانی خۆیاندا ئەنجام ئەدەن، بەڵگەی تریشیان زۆرە لەوانە سەرۆكی ڕۆژئاوایی كاتێك خانەنشین دەبێت سەردانیان دەكات پارەی زۆرو زەبەلاحی پێ دەدەن ولە خۆشترین جێگەدا نیشتەجێی دەكەن و بە سەربازی زۆرەوە پاسەوانی و پارێزگاری لێ دەكەن .

بۆ زانیاری زیاتر و شیكردنەوەی زۆرتر لەم بارەوە، بڕوانە :

-المسلمون والحضارة الغربية، سفر الحوالي، بەرگی 2 لاپەڕە سەرەتاکانی کتێبەکە و هەروەها لەلاپەڕە 633685.

موسى عليه السلام

نووسنى

د. إحسان برهان الدين

موسى عليه السلام یەكێكە لە مەزنترین پێغەمبەران و گەورەترین ڕەوانەكراوەكانی الله بۆ مرۆڤایەتی، خاوەن پلەو پایەی قسەكردنە لەگەڵ پەروەردگاردا، بەوەش بوو بە خاوەن مەقام وپێگەی (كليم الرحمن).

شەریعەت و پەیامێكی تێروتەسەلی لەلای الله وە بە بەنی ئیسرائیل گەیاند، بەڵام زۆربەی زۆری ئەوان نەتەوەیەكی لادەر و لاسار و حەق نەویست بوون، ڕێزیان لە موساو لە شەریعەتەكەی نەگرت و پەیامەكەیان ڕەتكردەوە، بۆیە شایستەيی هەڵگرتنی سیفەتی مرۆڤیان لە دەستدا و بوون بە بەراز و مەیمون و تاكو ئێستەش ئوممەتەكەی نموونەی كوفر و لادان و ستەمكردن و كاری ناشایستەن.

موسى عليه السلام مامۆستا و پێشەوای هەموو موسوڵمانێكی موەحیدە تا ڕۆژی دوایی، ژیانیشی هەمووی لە پێناو پەیامی تەوحیددا بەسەر برد و هەرگیز هیچ هەنگاوێكی هەڵنەگرتوە پێچەوانەی ڕێبازی تەوحید بێت، پێغەمبەرێكی

خۆشەویست و مەزنە ویپێشەنگێکی بە توانایە بۆ هەموو موسوڵمانێك لە تۆکمەيی کەسایەتی و پتەوی ئیمان و ڕووبەڕووبوونەوەی زاڵم و ستەمكاراندا.

بەسەرهاتی موسى عليه السلام کە قورئانی پیرۆز زۆر جەختی لەسەر دەكاتەوە و لە سورەتەكاندا دوبارە دەبێتەوە، بۆ هەموو موسوڵمانێك پڕ لە پەند و وانەو عیبرەتە، خۆشویستنی و بە پێشەوا تەماشاکردنی ئەرکی هەموو موسوڵمانانە و فەرزیشە لەسەریان.

موسى عليه السلام خاوەنی داواکارییەکە لە پەروەدگاری کە هیچ پێغەمبەرێکی تر ئەو داواکارییەی نەکردووە، فەرمووی: پەروەردگارم دەمەوێت بتبینم، **(وَلَمَّا جَاءَ مُوسَىٰ لِمِيقَاتِنَا وَكَلَّمَهُ رَبُّهُ قَالَ رَبِّ أَرِنِي أَنظُرْ إِلَيْكَ)** دەیویست بەهەر حالێك بووە هەموو بەنی ئیسرائیل بهێنێتە سەر ڕێگای ڕاست و گومانەكانیان بڕەوێنیتەوە و بیانهێنێتە سەر ڕاستە شەقامی ئیمان و تەوحید، بەڵام ئەوان لە گومڕاییدا ڕۆچووبوون.

موسى عليه السلام ناخی لە پێناو پەیامی تەوحید و پەروەردگاریدا توندی و شیددەتی زۆری تێدا بوو، کە بینی لەو ماوەی قەومەکەی بەجێ هێشتووە لە دینی تەوحید ویەك الله پەرستی لایان داوە خەم دایدەگرێت و لە هارونی برای تورە دەبێت: **(وَأَلْقَى الْأَلْوَاحَ وَأَخَذَ بِرَأْسِ أَخِيهِ يَجُرُّهُ إِلَيْهِ).**

موسى عليه السلام ئەو شەفاعەتکار و کەسە سەنگینەیە کە لەشەوی میعراجدا پێغەمبەرمانی صلى الله عليه و سلم چەندین جار گێڕایەوە بۆ لای پەروەردگاری بۆ ئەوەی تەکلیفی نوێژمان لەسەر کەم بکاتەوە، پێغەمبەری ئێمە نەبوو بەڵام دڵی پێغەمبەران بەو شێوە پڕ لە سۆز و بەزەییە بۆ هەموو موسوڵمانێك.

موسى عليه السلام ئەو پێغەمبەرە بەڕێزو و مەزنەیە کە سەرەڕای ئەوەی یەکێکە لە پێغەمبەرانی (أولو العزم) عليهم السلام و بەسەرهاتەکانی لە ئایەت و سورەتەکانی قورئاندا بڵاوبووەتەوە، بەڵام الله تێماندەگەیەنێت کەوا دواجار

موسی مرۆڤ بووە و زۆرێك لەو حاڵەتانەی بەسەر ئێمەی خەڵکی ئاساییدا دێت بەسەر ئەویشدا هەر هاتوە، بەڵام لەبەر ئەوەی ئەو باری مەزنی پێغەمبەرایەتی بەسەردا درابوو و لە تواناکانیدا ئاستێکی زۆر بەرز و باڵای هەبوو ، بۆیە ئەو پێشەنگ و مامۆستای ئێمەیە و ئەرکی سەرشانمانە ژیاننامەکەی بکەین بە مەشخەڵێك و ڕێگای ئیمان و تەوحیدی خۆمانی پێ ڕوناك بکەینەوە.

موسی علیه السلام برای پێغەمبەرەکەمانە و ڕێبواری یەك ڕێگان کە ڕێگای تەوحید و تێکۆشانە لە پێناو هیدایەتدانی مرۆڤایەتی بۆ ڕووناکی ئیسلام، یەکێکیش لە مافەکانی ئەو پێغەمبەرە بەسەرمانەوە، جگە لەبەرز ڕاگرتنی ژیاننامەی و بە پێشەنگ تەماشاکردنی و فێربوونی وانە لە کەسایەتییە ناوازەکەی، پێویستە نەهێڵێن ناوی لەناوماندا بزر بێت و جێگای خۆیەتی هاوشێوەی باوو باپیرانمان ناوی مناڵەکانمان بە ناوی ئەو پێغەمبەرەوە بنێین و شانازی پێوە بکەین.